

ÎNDRUMAR PRIVIND APLICAREA CONCEPTULUI NEW EUROPEAN BAUHAUS la nivelul proiectelor care vizează pregătirea documentațiilor tehnico- economice (SF, PTE, DDE, DTAC)

1. Definirea conceptului

Noul Bauhaus European reflectă ambiția Uniunii Europene de a crea spații, produse și stiluri de viață estetice, durabile și incluzive. Inițiativa promovează un nou mod de viață în care durabilitatea se îmbină cu estetica, accelerând tranziția verde în diverse sectoare ale economiei, precum construcțiile, mobilierul și moda, dar și în societățile noastre și în alte aspecte ale vieții de zi cu zi. Obiectivul său este de a oferi tuturor cetățenilor acces la produse circulare și cu emisii reduse de carbon, care sprijină regenerarea naturii și protejează biodiversitatea. NEB a pus de la bun început un accent deosebit pe rolul mediului construit și arhitectură de înaltă calitate, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic, peisajele și patrimoniul cultural material și imaterial. Cu abordarea sa transdisciplinară și transversală a durabilității, esteticii, calității experienței și incluziunii sociale, NEB se bazează pe contextul politic mai larg al Uniunii Europene. Aceasta își propune să maximizeze impactul politicilor existente și să promoveze sinergia acestora prin abordări integrate. Mai presus de toate, NEB își propune să aducă o dimensiune culturală și creativă Pactului Ecologic European și tuturor componentelor acestuia, prin integrarea durabilității cu incluziunea socială, estetică și calitate înaltă a experienței.

Noul Bauhaus European adaugă o dimensiune culturală și creativă Pactului Verde European pentru a consolida inovarea, tehnologia și economia durabile.⁸ Acesta urmărește să transforme Pactul Verde European într-un proiect cultural, depășind dimensiunile sale tehnologice și economice. Recunoaște mediul construit ca un motor principal al transformării pe care își propune să o însușească, datorită multidimensionalității și potențialului său de a lega în mod intrinsec valorile de bază și principiile de lucru ale Noului Bauhaus European, aducând împreună estetica și calitatea experienței, sustenabilitatea și incluziunea. Pactul Verde European abordează direct o serie de domenii de relevanță imediată pentru mediul construit: **Valul de Renovare, Planul de Acțiune pentru Economia Circulară, Strategia de Mobilitate Durabilă și Inteligentă și altele.**

Mediul construit joacă un rol cheie în schimbarea normelor comportamentale și estetice, în promovarea dezvoltării culturale și durabilității, precum și în abordarea disparităților sociale. În primul rând, acesta are un impact profund asupra modului în care trăim și interacționăm. Mediul construit este strâns legat de istorie, cultură și societate, comunicând valorile și reflectând identitatea comunității noastre.

În plus, mediul construit trebuie să joace un rol important în combaterea schimbărilor climatice. Clădirile sunt responsabile pentru o parte semnificativă a consumului global de energie și a emisiilor de gaze cu efect de seră. Sunt necesare noi abordări de proiectare și construcție, care să priorizeze circularitatea, utilizarea materialelor durabile și a tehnicilor de construcție, reziliența⁹, protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor. În cele din urmă, mediul construit are un impact asupra echității sociale. De exemplu, spațiile publice proiectate ineficient exclud persoanele cu constrângeri de mobilitate. Arhitecții și planificatorii trebuie să abordeze aceste probleme prin proiectarea de spații incluzive și accesibile pentru toți.

2. VALORILE ȘI PRINCIPIILE DE LUCRU NEB

Un triunghi format din trei valori esențiale legate în mod indisolubil ghidează Noul Bauhaus European: estetic, durabil/ sustenabil și incluziunea/ împreună. Provocarea este de a aborda simultan toate aceste valori, pentru a elabora soluții creative care să răspundă cel mai bine nevoilor oamenilor, la un cost global mai mic.

A. Estetic/ Frumos

Se referă la calitatea experienței și a stilului, dincolo de funcționalitate.¹¹ Noul Bauhaus European pune procesul creativ al unui proiect în centrul a ceea ce îl face frumos. Un proiect frumos apare atunci când autorii săi valorifică sensibilitatea colectivă, inteligența și competențele în crearea unei experiențe pozitive și îmbogățitoare oamenilor, dincolo de funcționalitate. Un proiect cu adevărat sensibil la contextul său și la nevoile utilizatorilor promovează îngrijirea reciprocă și poate deveni un motor puternic al schimbării.

Niveluri de ambiție

- I. **REACTIVARE:** să (re)activeze calitățile unui anumit context, contribuind în același timp la bunăstarea noastră fizică și mentală; a
- II. **CONECTARE:** să conecteze diferite locuri și persoane și să promoveze un sentiment de apartenență prin experiențe colective semnificative;
- III. **INTEGRARE:** să integreze noi valori culturale și sociale sustenabile prin creație.

B. Durabil/ Sustenabil

Se referă la abordarea obiectivelor climatice, a circularității, a biodiversității și a problematicii referitoare la reducerea la zero a poluării.¹³ Sustenabilitatea înseamnă prioritizarea nevoilor tuturor formelor de viață și ale planetei, asigurându-se că activitățile umane respectă echilibrul natural și nu amenință sănătatea ecosistemelor. NEB păstrează conceptele și paradigmele de investiții existente legate de sustenabilitate, punând accent pe dimensiunea societală și pe rolul indivizilor în tranziția către comunități mai durabile. În consecință, toate domeniile de sustenabilitate sunt atinse de ambițiile NEB și orice investiție NEB este orientată către cele mai înalte standarde de sustenabilitate.

Niveluri de ambiție

- I **REUTILIZARE** – să reutilizeze pentru a reduce impactul asupra mediului și să acorde prioritate durabilității, adaptabilității și reciclării atunci când sunt selectate produse, servicii și materii prime;
- II **CIRCULARITATE/ ÎNCHIDEREA BUCLEI** – angajamentul de a închide bucla implică asigurarea circularității pe parcursul întregului ciclu de viață al produsului și în cadrul întregului sistem, cu scopul atingerii emisiilor zero;
- III **REGENERARE** - proiectul tinde spre reînnoire, are capacitatea de a se reconecta cu natura și are un impact pozitiv asupra mediului înconjurător.

C. Împreună/ Incluziune

Se referă la punerea în valoare a diversității, asigurarea egalității pentru toți, a accesibilității și a prețurilor abordabile.¹⁴ În centrul acestei valori se află conceptul de incluziune care este îmbogățit cu conceptele de egalitate, accesibilitate fizică și financiară. NEB menține o abordare pozitivă, deschisă și nediscriminatorie care transcende simpla listare sau clasificare a grupurilor sociale în funcție de diferențele dintre acestea.

Niveluri de ambiție

- I. **INCLUZIUNE** – să adopte o abordare deschisă și nediscriminatorie care asigură egalitatea și accesibilitatea și acordă prioritate nevoilor persoanelor, grupurilor și comunităților mai puțin reprezentate;
- II. **CONSOLIDARE** - proiectul implementează principiul incluziunii și accesului deschis la servicii prin mecanisme formale, structurale precum finanțarea, modelele de afaceri, planificarea și reglementările;
- III. **TRANSFORMARE** – are potențialul de a crea valoare socială și de a influența viziuni asupra lumii, paradigme și comportamente, inspirând noi modalități de trai bazate pe solidaritate și cooperare.

Trei principii-cheie, care rezultă din procesul de co-creare, au fost adoptate de Comisia Europeană și ar trebui să ghideze Noul Bauhaus European: combinarea dimensiunii globale cu cea locală printr-o abordare pe mai multe niveluri; implicarea comunității printr-o abordare participativă; și transdisciplinaritatea printr-o abordare integrată. Aceste principii descriu procesul prin care un proiect ar trebui să funcționeze pentru a atinge cel mai înalt nivel de ambiție în cele trei valori. Lucrând interdisciplinar, inter-sectorial și pe mai multe niveluri de guvernare și implicând pe toată lumea într-o manieră deschisă și egală, un proiect ar trebui să se asigure că promovează un rezultat de transformare echitabil care nu este doar acceptat, ci și benefic pentru toată lumea, ținând cont de aspectele sistemice și relațiile strânse dintre factori sociali, de mediu și structurali.

3. SET DE CRITERII NEB PENTRU FAZA DE PROIECTARE ȘI CÂTEVA EXEMPLE ORIENTATIVE

În cadrul documentațiilor tehnico-economice, aplicarea NEB trebuie să fie **dovedită**, nu doar declarată. Aceasta înseamnă că valorile NEB se traduc în:

- decizii de concept,
- variante analizate,
- soluții tehnice și materiale,
- detalii de utilizare și întreținere,
- justificări și indicatori.

În acest sens, sunt detaliate mai jos câteva criterii, care trebuie avute în vedere în faza de proiectare.

A. BEAUTIFUL (calitate + identitate) – dovezi posibile

- integrarea de materiale/tehnici locale (unde e oportun),
- identitate & apartenență; patrimoniu material/imaterial,
- relație cu natura și calitatea spațiului public (trasee, locuri de stat, umbră, orientare).

B. SUSTAINABLE (mitigare, adaptare, circularitate) – dovezi posibile

- circularitate: reutilizare, biobazate, modularitate, demontare,
- măsuri de adaptare: umbrire, apă pluvială, reducerea insulei de căldură,
- infrastructură verde-albastră, soluții bazate pe natură, biodiversitate.

C. TOGETHER (incluziune, acces, echitate) – dovezi posibile

- accesibilitate fizică și cognitivă,
- walkability și multimodalitate (în proiectele de mobilitate/spațiu public),
- abordări pentru grupuri vulnerabile și accesibilitate economică (unde e relevant).

D. Principiile de lucru (procesul) – dovezi posibile

- nivelul de implicare a comunității și cum a influențat soluția,
- colaborare între specialități; coerență între părți (arhitectură–inginerie–peisaj),
- potențial educațional (semnalistică, interpretare, învățare comunitară, prototipare).

EXEMPLE DE APLICARE ÎN FAZA DE PROIECTARE, PE DOMENII

1. Domeniul Eficiență energetică (clădiri / ansambluri / cartiere)

Exemplu 1 – Renovare energetică „cu grijă pentru identitatea locului”

- **Beautiful:** detalii de fațadă care păstrează ritmul/relieful (nu „anvelopare generică”), integrarea umbririi (brise-soleil) ca element de design; lumină naturală și confort perceput.
- **Sustainable:** țintă de reducere consum, îmbunătățire calitate aer interior, materiale cu emisii reduse și plan de dezasamblare.
- **Together:** soluții pentru facturi accesibile (scenarii de cost pentru utilizatori), spații comune (spălătorie/atelier/biciclete) ca infrastructură socială.

Elemente care pot fi introduse în cadrul Studiului de Fezabilitate/Proiectului Tehnic de Execuție:

- 2–3 scenarii de pachete de măsuri (minim / optim / deep renovation) cu impact pe cost, confort, CO₂.
- plan de etapizare + măsuri de comunicare cu utilizatorii/locatarii.

Exemplu 2 – „Energie + spațiu public” (renovare care îmbunătățește strada)

- termo-modernizare + reconfigurare parter (acces, iluminat, micro-spații verzi, bănci, rasteluri).
- demonstrezi că investiția energetică produce și calitate urbană, nu doar kWh.

2. Mobilitate urbană durabilă (străzi complete, piste, noduri intermodale)

Exemplu 1 – Coridor „Complete Street” (mers pe jos + biciclete + transport public)

- **Beautiful:** mobilier urban coerent, materiale tactil-vizuale, aliniamente de arbori ca „arhitectură” a străzii, stații de transport cu design prietenos.
- **Sustainable:** reducere trafic auto, umbrire + reducere insulă de căldură, drenaj urban (pavaj permeabil, rigole verzi).

- **Together:** traversări sigure (copii/vârstnici), continuitate pentru persoane cu dizabilități (ghidaj tactil, rampe), consultări pe rute reale (heatmaps, walkshops).

Elemente care pot fi introduse în cadrul Studiului de Fezabilitate/Proiectului Tehnic de Execuție:

- Planșe tip „before/after” pe secțiuni de stradă + simulări de confort (umbră, temperatură percepută) + audit de accesibilitate,
- justificare clară a prioritizării modurilor (pietoni/biciclete/TP).

Exemplu 2 – Nod intermodal

- micro-hub cu: iluminat bun, orientare (wayfinding), spații de așteptare confortabile, parcuri sigure de biciclete, acces la servicii de proximitate.
- adaugi componenta culturală/locală (artă, identitate) fără a compromite funcționalitatea.

3. Regenerare urbană (cartiere, spații degradate, reconversii)

Exemplu 1 – Reconversie clădire/teren subutilizat în „motor de comunitate”

- **Beautiful:** păstrarea/interpretarea patrimoniului, calitatea spațiilor interioare și a pragurilor (intrări, curți).
- **Sustainable:** reutilizare adaptivă (mai puține demolări), materiale recuperate, strategie de energie și apă.
- **Together:** program funcțional mixt (educație, cultură, servicii sociale), guvernare participativă (cine administrează, cum se accesează).

Elemente care pot fi introduse în cadrul Studiului de Fezabilitate/Proiectului Tehnic de Execuție: analiză de scenarii: demolare vs. reconversie (cost, CO₂, timp, acceptare socială).

- plan de activare temporară (urbanism tactic) ca etapă de testare înainte de investiția mare.

Exemplu 2 – „Regenerare cu natură” (blue-green + spații publice)

- coridor verde-albastru pentru răcire urbană, biodiversitate și trasee pietonale.
- dimensionare pe ploi torențiale, umbră, conectivitate ecologică.

4. Spații verzi (parcuri, păduri-parc, terenuri de joacă, coridoare verzi)

Exemplu 1 – Parc „regenerativ” (nu doar plantare)

- **Beautiful:** experiențe (zone liniștite/active), secvențe de peisaj, materiale naturale, interpretare educațională discretă.
- **Sustainable:** biodiversitate (specii locale), gestionarea apei (retenție/infiltrare), sol sănătos, reducerea întreținerii intensive.
- **Together:** acces universal, locuri pentru toate vârstele, siguranță, co-proiectare cu utilizatorii (copii, școli, ONG).

Exemplu 2 – „Pădure-parc” ca infrastructură de sănătate

- trasee accesibile, puncte de odihnă, educație, protecție ecosistem (zonare, limitarea presiunii).